

„Csak magamra számíthatok...”

Két és fél éve van bent az intézetben, nincsen gondja senkivel, jól érzi magát - úgy általában. Vannak barátai, bár inkább csak haveroknak mondaná őket. Kibicher Orsolya interjúja.

Hogyan épül fel egy napod, a heted?

- Általában monotonba telnek a heteim, mert reggel megyek suliba, megjövök, kajálok, utána a maradék időmet eltöltöm valamivel, pl. vagy zenét hallgatok, vagy TV-zek, utána általában tanulni szoktunk, utána vacsora, este megint csinálunk valamit, aztán alvás. Reggel meg kezdődik minden előlről. Ugyanazt teszem mindennap jóformán. Kivéve a hétvégét. Olyankor általában vagy hazamegyek, vagy ugyanezt csinálom, csak nem pár órába, hanem egész nap. A szabadidőmet úgy alakítom ki, ahogy én szeretném. Elvileg azt csinálhatnék ezen idő alatt, amit szeretnék (pl. sportolni), de gyakorlatilag nem tudom, mert még sohasem próbáltam ki.

Miért kerültél be?

- Hát régen eléggé nem jó gyerek voltam, sokat lógtam az iskolából, és hát így kerültem be. Egyrészt, mert nem jártam iskolába, másrészt a családi körülmények, aztán a kettőt így összevetve kerültem be. A szüleim már nem élnek együtt, apámmal nem tartom a kapcsolatot csak anyámmal. Élettársak voltak kb. 10 évig. Régebben hol apámmal voltam, hol anyámmal, aztán jött ez a lógás, és így kerültem be. Szerintem egyik gyereknek sem álma, hogy a szülei szétmenjenek, úgyhogy nekem se esett túl jól.

Emiatt kezdted kimaradozni a suliból?

- Nem tudom, hogy emiatt lógtam-e, ezt nem tudom megmagyarázni, ezen már gondolkodtam, de megmagyarázni nem nagyon tudom. Nem arról volt szó, hogy nem volt kedvem suliba járni, inkább nem éreztem jól magam ott, mert eredetileg, ahova jártam általános iskolába, a környékünkön azt bezárták, így át kellett mennem egy másikba. Lehet, hogy az volt az oka, hogy bekerültem egy vadidegen társaságba, ahol nem igazán találtam a helyem, de a lényeg, hogy nem én voltam így egyedül, és így belekeveredtünk egy páran, hárman-négyen, aztán csavarogtunk együtt, azt nem mondom, hogy valami súlyos dolgot tettünk volna, mert rendőrségi ügyem nem volt még soha. Később éreztük mi, hogy ez így nem jó, akkor meg már ugye bemenni egy kicsit gázos lett volna egy pár hónap után, így aztán már kényszerből kellett lógni.

Kinek beszéltél minderről?

- Aztán anyámnak elmondtam (tavasszal), ő próbálta elintézni, hogy maradhassak a következő tanévben is abban a suliban, azt már tudtuk, hogy ez biztosan évismétlés, aztán úgy volt, hogy átvisz másik iskolába, de a bizonyítványomat nem adták ki, utána elküldték őt a családsegítőhöz, onnan elküldték a gyámügyhöz, és a gyámügyön mondták neki, hogy nekem be kell kerülnöm. Én úgy tudom, hogy azért, mert lógtam, ez volt a súlyosabb ok, mert anyáméknak azelőtt se volt valami jó a kapcsolatuk, akkor se éltek valami jól, de akkor még engem

nem zaklatott a gyámügy, hogy be kell vinni a családi körülmények miatt. Apám rendszeresen ivott, és volt egy furcsa szokása, hogy amikor hazajött és anyámat nem találta otthon, akkor úgy ok nélkül elkezdett verni, de hát ez már lényegtelen, mert már rég volt, szóval ilyen furcsa dolgai voltak neki, de már nem tartom vele a kapcsolatot egy jó ideje, és anyukám se.

Miért nem mehetsz haza?

- Végül is mehetek haza, hétvégenként szoktam hazamenni.

Ja, állandóra? Hát azt nem lehet. Az is baj, hogy anyáméknak nincsen állandó lakásuk, ez is lehet, hogy ez is baj, meg én ezt nem is nagyon erőltetem, szóval nekem ez így jó, ahogy most van.

Jobban érzed magad most itt?

- Biztonságosabban érzem itt magam, mint ha kikerülnék. Úgy érzem, itt megkapok mindent, amire szükségem van, meg a sulis is. Azóta eszembe sem jutott még egy napot se lógni a suliból, mert tudom, hogy ez nagyon nem jó így, ahogy történt, de most már nem tudok mit csinálni, mert ez megtörtént. Meg inkább nem is gondolok rá, mert csak felidegesítem magam rajta. A nevelők érdeklődnek az ember iránt, ők is tudják, hogy miért kerültem be végül is, de megbeszélni nem igazán tudtam senkivel sem, de nincs is rá szükségem.

Hol tanulsz?

- Most a Műszaki Szakközépiskolába járok, de még nem tudom, hogy mi leszek. Csak érettségi után lesznek szakmai képzések, és még nem tudom, hogy maradok-e itt, ebben a suliban, érettségi után is. Amikor választani kellett sulit, akkor csak a műszaki dolgok érdekeltek, szóval egyértelmű volt, hogy ezt fogom választani. Nagyon azon vagyok, hogy tovább tanuljak, de ez attól függ, hogy milyenek lesznek majd az akkori fél-évi eredményeim. Szeretnék főiskolára, vagy egyetemre menni.

Mesélnél a bekerüléseről?

- Az átmeneti otthonba kerültem be először, az ilyen átmeneti, központi elosztóhely, vagy nem is tudom, hogy mondjam, ott intézték el nekem, hogy ott ballaghassak, ahol végül is ez megtörtént, ez nagyon furcsa volt, tehát nem kellett iskolát váltanom. Az igazgatóval megbeszélték a dolgokat, de nem tudom, hogy miért, egy idő után mégse tetszett neki, hogy oda járok, és engem akkor mindenáron ki akartak onnan rúgni, de ugye azon kívül, hogy volt az a 8 hónapi lógás, nem tudtak semmit se rám bizonyítani. Így - miután visszavettek -, valami újat kellett volna kitalálni, de én ugye nem csináltam semmi rosszat, próbáltak kirúgni, de végül szerencsére nem sikerült, aztán viszonytertem a bizalmukat, és normálisan telt el a hátralévő idő.

Mire emlékszel ebből az időszakból?

- Hát az átmenetiről olyan túl sok emlékem nincsen a másfél hónapról. Sokkal másabbak voltak a körülmények, de nem mondhatnám, hogy rosszul éreztem magam, mert jól éreztem magam, de tudom, hogy hosszútávon nekem nem lett volna jó ott, mert teljesen más volt a társaság, teljesen más volt annak a társaságnak a szellemi felfogása, teljesen más az egész. Ott jóformán naponta cserélődnek az emberek, míg itt azért huzamosabb ideig együtt vagyunk, itt évekről van szó, van egy állandóság. Én úgy tudom, hogy 25 éves korig lehet bennmaradni, és ugye van, aki úgy gondolkodik, hogy 18 évesen majd elmegy, van akinek muszáj elmenni, mert nem vállalják az utógondozását. Itt teljesen más a szemlélet, valamilyen szinten rangsorolva vannak a gyermekotthonok. Ez ugyanolyan, mint az iskolák között is van a szakmunkás és a szakközép, szóval nem lehet összehasonlítani egy B. intézetet egy A.-val, teljesen más, ég és föld, oda olyan gyerekeket visznek, ide meg ilyeneket.

Ezt most meg kellene magyaráznod!

- Ezt úgy értem, hogy valahogy a viselkedésük és a gondolkodás módjuk alapján válogatják ki őket. Szóval ide kerülnek az A.-ba azok, akik tovább akarnak tanulni, komolyabban gondolkoznak, stb. Bár nem minden esetben, mert sajnos azért néha a vezetőség is szokott hibáznai, és néha azért hoznak ide egy-két olyan embert, de általában ezek kisebbségben vannak. Általában őket már nem lehet megnevelni, mert amikor nevelhetők lettek volna, őket nem nevelték meg. A Házban kb. 20% ilyen van, és nem tudom eldönteni, hogy sok ez, vagy kevés.

Vannak olyan gyerekek, akiknek sok stiklijé volt, annak nem vállalják az utógondozását itt. Vagy el kell mennie utógondozóba, ha ott fogadják. Mert ha valaki betöltötte a 18. életévét,

akkor nyugodt szívvel kirakhatják végül is, nem kötelező aláírni az utógondozói szerződést. De azért ez nem nagyon jellemző. Vannak ilyenek, de annyira nem jellemző.

Hogyan zajlottak az elhelyezési tárgyalások, bekapcsolódtál?

- Most lett volna nekem a második elhelyezési tárgyalásom, de még egyikre sem hívtak meg. Néhány hónappal ezelőtt a gyámügyi tanácsadó mondta, hogy lassan lesz. Október elején volt az elhelyezésem annak idején, és általában októberben szokott lenni mindig a felülvizsgálat is. Nekem idáig még egyszer sem szóltak, csak mindig mondták, hogy lesz meg minden, aztán meg, hogy már megvolt.

Csak az első elhelyezési tárgyaláson voltam. Benn voltunk egy kis teremben, pár gyermekotthont meghívtak, ott volt a mienk is. Nekem az egyik gyermekotthon ismerős volt, az Sz.-i, ahova az egyik társam került, mondhatjuk úgy is, hogy a sorstársam, és én oda akartam kerülni, de a Sz.-it nem hívták meg erre a tárgyalásra. Felolvasták a jellemzésemet, és mivel velem nem volt gond, nem csináltam semmi hülyeséget, így oda mehettem, ahova szerettem volna. Az A.-ból Robi bá szerette volna, ha idekerülök. Így végül ide kerültem. Furcsa volt, mert ilyen még sohasem volt az életemben, nem volt tragikus, de át kell élni ahhoz, hogy az ember tudja, milyen. Megkérdezték a véleményemet, de amúgy a nevelőm beszélt helyettem. Édesanyám is ott volt, nem azt mondom, hogy olyan a kapcsolat közöttünk, hogy elsírta magát, hogy én ide bekerültem, de valahogy ő is úgy van ezzel, hogy nekem itt jobb. Mondhatjuk, hogy engem se viselt meg annyira, mert én olyan 8-9 éves korom óta hozzá vagyok szokva, hogy nem egész végig anyámmal voltam együtt.

Mit gondolsz, anyukád ezt szerette volna, ő is így akarta, ahogyan végül történt?

- Nem tudom eldönteni, hogy az anyám akarta-e, hogy bekerüljek, vagy nem. Ő elment a gyámügyhöz, ott nem tudom, hogy akkor mit beszélt a gyámüggyel, és mondtak egy időpontot, hogy velem együtt egyszer menjen be. Hogy ott mi történt, nem tudom, de nem is kérdeztem. Szerintem ő is akarta, persze én ezt nem bánom, mert vehetjük úgy is, hogy én örülök neki, hogy itt vagyok. Néha, amikor hazamegyek, nem tudom miért, de nem érzem magam jól. A mostani férjével nem szoktak veszekedni, csak valahogy nem szeret engem, mármint az új férje. Ez az új férj úgy új, hogy már több mint 10 éve együtt vannak, szóval volt egy olyan időszak az életünkben, amikor velünk is lakott, meg vele is. Szóval, hogyha hazajött, akkor csak miattam jött haza. Apámnak elég hülye természete volt, mert ez úgy kezdődött, hogy először csak egy pár napra ment el, aztán visszajött, aztán egy hétre, végül már hónapokra, és amikor anyám elment, akkor apám „bekettyózott”, és csinálta a hülyeségeit. Főleg, hogyha ivott.

Nekem most a családot csak anyukám jelenti, mert apámmal már egy jó ideje egyáltalán nem tartom a kapcsolatot, a nagypapáim, mind a kettő, még a születésem előtt meghaltak, az egyik nagymamám 4 éve halt meg, a másik meg úgy kb. másfél éve. Úgyhogy csak magamra számíthatok.

És a barátaid?

- Tisztázni kéne, hogy egy ilyen helyen ki mit nevez barát-ságnak. Szerintem itt olyan igazi barátságot nem lehet kialakítani, mert sokan vagyunk, és egyszerűen nem lehet. És ezt nem csak én mondom, sokan mondják, és én igazat is adok nekik. Nem azt mondom, hogy nem lehet barátkozni, csak olyan barátságot nem lehet kötni, mintha az ember kint lenne az életben. Lehet, hogy sorstársak vagyunk, de minden ember különböző, és bár lehet, hogy próbálnak barátkozni, de mondjuk nem ugyanaz a társaságuk, és akkor a barátság is hamar tönkremegy, vagy például könnyen összevesznek, mert sajnos egy ilyen helyen nagyon hamar meg tudják keverni a dolgokat, mert nagyon sok emberben megvan a kétszínűség, a hazugság, és hát egy ilyen helyen nem könnyű. Szerintem kint azért más, mert nincsenek ilyen szűken összezárva. Nem vagyok egy veszekedős típus, de azért itt még engem is ki lehet hozni a sodromból. A nevelők szokták mondani, hogy mit ne csináljunk, vagy hogy kéne ezt kezelni, de akkor se lehet. Amikor idekerültem még elég jó volt a társaság, de ma már mindenkinek megvan a saját érdeklődési köre, nem azt mondom, hogy nem tudok senkivel se kijönni, csak különbözőek vagyunk.

Most van egy új pszichológusunk, de nekem nem nagyon kell beszélnem vele, a nevelők úgy gondolták, hogy nekem nincs szükségem rá, és szerintem, nincs rá szükségem, nem vagyok én elmebeteg. Nincs nekem semmi ilyen bajom. Akkor voltam először és utoljára pszichológusnál egy jó félévvel ezelőtt, amikor IQ tesztet töltöttem ki, 106-os lett.

Az a baj, hogy mint minden embernek, nekem is megvannak a hibáim, nagyon lusta vagyok, főleg az utóbbi években nagyon ellustultam. Nagyon nagy az alvási igényem, tulajdonképpen abból élek, amit ott a suliban hallok. Persze a nevelők ezt nem nézik túl jó szemmel, egyre többen próbálnak jobb belátásra bírni.

Milyen terveid vannak most?

- Szeretnék leérettségizni, aztán szeretnék továbbtanulni, és mire ezzel végzek, pont 24-25 év között leszek. Utána, ugye, kikerülök, túl sok életkezdesi pénzem nem lesz, azzal megpróbálok valamit kezdeni, és megpróbálok szerezni valahogy egy saját lakást, bár ez Magyarországon nagyon nehéz, főleg becsületos munkával. Ezért kell sokat gondolkodni azon, hogy milyen irányba menjen az ember továbbtanulni.

Gázoló Lelkek

■ BEMUTATKOZIK A XVI. KERÜLETI NAPRAFORGÓ CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT „GÁZOLÓ” KIRÁNDULÓKLUBJA

Az alábbiakban nem egy modellt vagy programot mutatunk be, hanem személyes tapasztalatainkat osztjuk meg egy 3 éve működő kirándulóklubról, ahol nyersen jelennek meg a gyerekek problémái, és ahol a természetjárás keretei és értékei között hatékony eszközt találtunk a problémás fiatalok megértésében. A Gázoló számunkra hobbi és hivatás, sok gyereknek utolsó kapaszkodó, egy hely, ahol elfogadhatónak éli meg magát, és megtanulhat másokra is odafigyelni. Kulcsszavaink: elfogadás, megbeszélés, hitelesség, személyesség, közösség.

■ (1) A KLUB ÖTLETE, CÉLKITŰZÉSEK

A 'gázoló' szó hallatán első asszociációként nyilván egy ámokfutó, balesetet okozó sofőr képe jelenik meg sokaknak. A klub fantázianeve mindenképpen figyelemfelhívó, rövid, diáknyelvbe illő akart lenni. Ehhez társult az a belső tartalom, ami kifejezi a kiránduló állhatatosságát, minden akadályt legyőző, mindenén átívelő akaratú, tartású attitűdjét.

A Gázoló 2001 októberében indult azzal a céllal, hogy szabadidős, közösségi eseményt biztosítson a potenciálisan veszélyeztetett, 13-20 éves, XVI. kerületi gyermekek, fiatalok részére, elsődleges

prevenációs jelleggel, hogy így az egyébként unalmas, eltékozolt hétvégék alternatívájaként egy tartalmasabb, értékesebb időtöltési formát mutasson fel. Ennek során ismerkedési, kapcsolatteremtési, beszélgetési lehetőség adódik az egyébként nehezen megnyíló fiataloknak egymás és a klubvezető felnőttek irányába. Ez a keret magában foglalja a turistaismeretek, természetismereti jelenségek, országismereti, kulturális vonatkozásokat is.

Klubunkat formailag egy viszonylag állandó, de a változásokat megengedő, természetesen fluktuáló, kb. 10-15 fős csoportra szabtuk, amellyel havi egy szombati napon kirándulunk a Budapestről egynapos kirándulással

megközelíthető hegyekbe (pl. Budai-hegyek, Pilis, Börzsöny), előre meghatározott és meghirdetett napokon.

A klub vezetését, egyikünk ötlete nyomán, ketten vállaltuk, és közösen alakítottunk ki egyfajta szemléletet, általános attitűdöt a gyerekek irányába.

A klub beindulását a kerületi újságokban, iskoláknak küldött plakátokon, az intézményünkben működő társklubokon (kiskamaszklub, játszoház), ill. klienseinknek hirdettük.

■ (2) A KLUB BEINDULÁSA

A Gázoló első néhány kirándulásán alig-alig fordult meg gyerek, noha a résztvevők kis száma miatt kirándulást